

C

C

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्रश्न.क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद विद्यासागर
(3) राजा राम मोहन रॉय	(4) गोपाळ कृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राम मोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्र.क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “③” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे. पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे पृष्ठ उलटू नये

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. खालीलपैकी भावे प्रयोगातील उदाहरण ओळखा.
(1) त्याने अभ्यास केला	(2) वारा वाहतो
(3) मला गाता येते	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.
-
2. खालील पैकी कोणते उदाहरण केवळ वाक्यात समाविष्ट होते ?
(1) तो झाडावर चढत होता.
(2) त्याचा पाय घसरला.
(3) झाडावर चढत असताना त्याचा पाय घसरला.
(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.
-
3. प्, फ्, ब्, भ्, म् - या व्यंजन उच्चार प्रकारांना _____ म्हणतात.
(1) कंठ्य	(2) तालव्य
(3) ओष्ठ्य	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.
-
4. खालील वाक्यातील शब्दांच्या जाती ओळखा -
'विद्यार्थ्यांच्या अंगी चिकाटी असावी'
(1) भाववाचक नाम	(2) सर्वनाम
(3) विशेषनाम	(4) समुदायवाचक नाम
-
5. शब्दांच्या जाती किती ?
(1) 4	(2) 2	(3) 8	(4) 5
-
6. प्रश्न विचारण्यासाठी _____ या सर्वनामाचा उपयोग होतो.
(1) कोण ?	(2) मी
(3) किंवा	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.
-
7. 'घरोघरी' - या शब्दाचा समास ओळखा.
(1) इतरेतर द्वंद्व	(2) बहुव्रीही समास
(3) अव्ययीभाव समास	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.
-
8. खालील वाक्याचा प्रकार ओळखा -
'सचिन चांगला खेळतो.'
(1) उद्गारार्थी वाक्य	(2) नकारार्थी वाक्य
(3) होकारार्थी वाक्य	(4) आज्ञार्थी वाक्य

9. खालील उदाहरणातून अपूर्ण वर्तमान काळ ओळखा.

(1) मी जात आहे.	(2) मी गेलो आहे.
(3) मी जाणार आहे.	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.

10. खालील वाक्यातील वचन ओळखा -

'आपण उद्या भेटू शकाल का?'

(1) एकवचन	(2) अनेकवचन
(3) बहुवचन	(4) आदरार्थी बहुवचन

11. खालील वाक्यातील विभक्ती ओळखा -

'विद्यार्थ्यांनो, भरपूर अभ्यास करा.'

(1) द्वितीया विभक्ती	(2) चतुर्थी विभक्ती
(3) पंचमी विभक्ती	(4) संबोधन

12. खालील वाक्यातील प्रयोग ओळखा -

'येसाजीने ओठावरून जीभ फिरवली.'

(1) भावे प्रयोग	(2) कर्मकर्तरी प्रयोग
(3) कर्मणी प्रयोग	(4) कर्तरी प्रयोग

13. 'वयस्क'- या शब्दाचा योग्य अर्थ लिहा.

(1) तरुण	(2) प्रौढ	(3) अल्पवयीन	(4) लहान

14. 'दगडावर कोरलेला लेख' - या शब्दसमूहाबद्दलचा शब्द _____ .

(1) स्तंभालेख	(2) शिलालेख	(3) शिल्पचित्र	(4) मूर्तीचित्र

15. 'घरात नाही अन्नकोजी आणि माझे नाव माणकोजी'- या म्हणीच्या समानार्थाची म्हण ओळखा.

(1) घरात नाही मिठाचा खडा, बाहेर दाखवतो पठाणी जोडा.
(2) घरात घेवत नाही , बाजारात खपत नाही.
(3) नाव सोनुबाई हाती कथलाचा वाळा.
(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.

16. 'गंमत लांबून पहावी' - या वाक्यातील क्रियाविशेषण अव्यय कोणते ?

(1) गंमत	(2) लांबून
(3) पहावी	(4) क्रियाविशेषण अव्यय नाही.

17. खालील वाक्यचाराचा वाक्यात उपयोग करा -

‘मनधरणी करणे’

- (1) त्याने मनाची धरणी केली.
- (2) त्याने मनात विचार धरून ठेवले.
- (3) त्याच्या मनात विचार धारण झाले.
- (4) कर्ज माफ करण्यासाठी त्याने सावकाराची मनधरणी केली.

18. अर्थाच्या दृष्टीने एकमेकांशी संबंधित असलेली दोन किंवा त्याहून अधिक केवळ वाक्ये एकत्र आणून त्यांचे जे एकच वाक्य तयार होते, त्याला काय म्हणतात ?

- (1) वाक्यविचार
- (2) संधी
- (3) वाक्यसंयोजन
- (4) वाक्यनिर्णयन

19. वा! काय कमाल आहे! - या वाक्याचा प्रकार कोणता ?

- (1) नकारार्थी
- (2) आज्ञार्थी
- (3) उद्गारार्थी
- (4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही

20. ‘विटीदांडू’ : समास ओळखा -

- (1) इतरेतर द्वंद्व
- (2) वैकल्पिक द्वंद्व
- (3) द्विगु
- (4) बहुव्रीही

21. ‘जेथे आकाश जमिनीला टेकल्यासारखे दिसते ती जागा’ - या शब्दसमूहाबद्दलचा शब्द _____ .

- (1) भूमिटेक
- (2) क्षितिज
- (3) पूर्वदिशा
- (4) मावळती

22. ‘घर मोडून मांडव करणे’- या म्हणीस समान अर्थाची म्हण शोधा.

- (1) घर जाळल्यावर बोंबा मारणे.
- (2) घोडे विकून डांगर खाणे.
- (3) लग्न करून पहावे आणि घर बांधून पहावे.
- (4) घरात असतील तुरी संसार करतील पोरी.

23. ‘राजाचा त्याग, तोच प्रजेचा भोग’

या म्हणीचा अर्थ ओळखा -

- (1) निःस्पृह सत्ताधारी असेल तर जनता समाधानात राहते.
- (2) राजाने राज्य सोडले तर जनता दुःखी होते.
- (3) जसा राजा तशी प्रजा.
- (4) राजाने राज्यत्याग केला तरी जनतेने उपभोगात रममाण होऊ नये.

24. योग्य शब्द निवडून खालील म्हण पूर्ण करा.
_____ गळ्यात घंटी कोणी बांधायची?

(1) गाढवाच्या	(2) शेळीच्या
(3) मांजराच्या	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.

25. खालील सामासिक शब्दांचा प्रकार ओळखा -
'वेळी अवेळी'

(1) वैकल्पिक द्वंद्व समास	(2) बहुव्रीही समास
(3) तत्पुरुष समास	(4) समाहार द्वंद्व समास

26. 'अंधारी' या शब्दाची जात कोणती?

(1) नाम	(2) सर्वनाम	(3) विशेषण	(4) क्रियाविशेषण

27. 'डोळ्यांना दिसणारे आणि कानाला ऐकू येणारे संपर्काचे माध्यम'- या शब्दसमूहाबद्दलचा शब्द _____ .

(1) चित्रदर्शी	(2) दृक्-श्राव्य	(3) नभोवाणी	(4) देववाणी

28. 'तुम्हाला जे आवडते, तेच मी करणार आहे' - या वाक्याचा प्रकार ओळखा.

(1) मिश्रवाक्य	(2) संयुक्त वाक्य
(3) शुद्धवाक्य	(4) गौणवाक्य

29. खालील उदाहरणातील वाक्यार्थ प्रकार ओळखा.

'देशाचे रक्षण करा!'

(1) स्वार्थ	(2) आज्ञार्थ
(3) संकेतार्थ	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.

30. खालील म्हणीचा वाक्यात उपयोग करा -

'थयथयाट करणे'

(1) घरभर नाचणे.	(2) नापास झाल्यावर त्याने थयथयाट केला.
(3) त्याने तांडव नृत्य केले.	(4) 'थय' 'थय' म्हणत तो नाचला.

31. खालील वाक्प्रचाराचा वाक्यात उपयोग करा -

'ब्रह्मानंद होणे.'

(1) ब्रह्माला आनंद होणे.	(2) ब्रह्म आल्याने आनंदित होणे.
(3) मुलीचे लग्न ठरल्यामुळे आईला ब्रह्मानंद झाला.	(4) मुलीला ब्रह्मांड आठवले.

पुढील उतारा वाचून प्रश्न क्र. 32 ते 35 ची उत्तरे लिहा.

..... विचाराने वागा. विचाराप्रमाणे वागण्याचे धैर्य दाखवा, नेभळेपणा नको. त्याचप्रमाणे जातीधर्म यांच्या नावे द्वेष फैलावू नका. जो जो गरीब असेल, जो जो छळला जाणारा असेल तो आपला माना. छळणारा जो जो असेल तो परका माना. हिंदू-मुसलमान, गोंरे-काळे असे भेद खरे नाहीत. खरे भेद प्राचीन काळापासून दोनच सांगितले आहेत. दुसऱ्यांच्या संसाराची धूळदाण करणारे व ती धूळदाण बंद करण्यासाठी खटपट करणारे, असा हा अनंत काळापासून झगडा आहे. तुम्ही न्यायाच्या बाजूने उभे रहा. जे काही शिकाल ते घेऊन, या झगड्यात मनःपूर्वक सामील व्हा. तुम्ही डॉक्टर झालात, तर तुम्हांला दिसेल की जनतेला औषधांची तितकीशी जरूर नसून नीट हवापाण्याची, नीट खाण्या-पिण्याची, नीट आंधरापांघरायची, थोड्या विश्रांतीची, थोड्या आनंदाची जरूरी आहे. ते कसे साधेल? समाजात क्रांती होईल तेव्हा. श्रमणाऱ्यांचा हक्क स्थापन होईल तेव्हा. श्रमाने घट्टे पडलेल्या हाताला खाण्याचा पहिला हक्क, यासाठी मग तुम्ही भांडाल. तुम्ही इंजिनियर झालात तर तुम्हांला काय दिसेल? खेड्यांतून नीट संडास नाहीत, गटारे नाहीत, रस्ते नाहीत, विहिरी नाहीत. या सोयी कशा देता येतील? त्यासाठी तुम्हांला क्रांती करावी लागेल. समजा तुम्ही शेतकीचे ज्ञान घेऊन आलात, ते शेतकऱ्यांत तुम्हांला पसरायचे आहे; परंतु शेतकरी आज कर्जबाजारी आहे. त्याच्या जमिनी सावकारांनी गिळल्या आहेत. जबर खंड द्यावा लागतो. उत्पन्न आले तरी हाती रहात नाही. त्यामुळे शेती करण्यात त्याचे लक्ष कसे लागणार? त्याची सदैव उपासमारच. हे बंद करावयाचे असेल, तर क्रांती करावी लागेल ....

32. समाजात क्रांती केंव्हा होईल ?

- (1) श्रमिकांना हक्क प्राप्ती झाल्यावर.
- (2) शेतकऱ्यांना चांगला मान मिळाल्यावर.
- (3) नेभळेपणा सोडल्यावर.
- (4) झगडा सुरू झाल्यावर.

33. आपला कोणला मानावे ?

(1) छळणारा	(2) छळला जाणारा
(3) श्रमिक	(4) सावकार

34. खाण्याचा पहिला हक्क कोणाचा ?

(1) खेड्यातल्या शेतकऱ्याचा	(2) डॉक्टर
(3) श्रमिक	(4) कर्जबाजारी लोक

35. क्रांतीसाठी काय करावे ?

(1) विचारीपणा, धैर्य, समता.	(2) खेड्यात सोयी-सुविधा.
(3) शेतकऱ्यांना कर्जमाफी.	(4) वैद्यकीय सोयी-सुविधा.

36. You know not what you are seeking. (Rewrite in modern English construction).

Possible Answers :

- (1) You doesn't know what you are seeking.
  - (2) You do not know what you are seeking.
  - (3) You didn't know what you are seeking.
  - (4) Does you know what you are seeking.
-

37. " _____ more they get, _____ more they want."

Choose the correct pair of words to fill in the blanks.

- (1) The _____ XX (2) A _____ The (3) A _____ A (4) The _____ The
-

38. The following is NP (Noun Phrase) in which the order of premodifiers are scrambled. Choose the correct Noun phrase.

- (1) Juicy peaches two ripe unsold the absolutely last.
  - (2) The peaches absolutely last two ripe juicy unsold.
  - (3) Absolutely the last two unsold ripe juicy peaches.
  - (4) The last two unsold absolutely ripe juicy peaches.
-

39. She cried, 'Alas ! my son is dead ! (Make it indirect).

- (1) She exclaimed sorrowfully that her son was dead.
  - (2) She exclaimed sorrowfully that her son is dead.
  - (3) She exclaimed sorrowfully that her son had been dead.
  - (4) None.
-

40. Pick out the correct pronoun to fill in the blank in the following sentence.

" _____ 's there ? It's only _____ !

- (1) Who _____ I (2) What _____ me (3) Who _____ me (4) What _____ I
-

41. Choose the correct synonym of "*philomath*".

(1) a lover of language	(2) a lover of philosophy
(3) a lover of maths	(4) a lover of learning
-

42. Which of the following will you use in the sentence ?

"When I entered the house, everything was _____ due to fight."

(1) at sixes and sevens	(2) out of date
(3) up to date	(4) into the bargain
-

43. Give one word substitution :

A person who is interested in antiquities.

Possible Answers :

- (1) Antiquarian   (2) Antiquarious   (3) Equestrain   (4) None
-

44. Which one of the following alternatives nearly the same in meaning as the, "pay the price of success".

- (1) avoidable suffering caused in any successful venture.
(2) unavoidable suffering caused in any successful venture.
(3) unavoidable suffering caused in any unsuccessful venture.
(4) avoidable suffering caused in an unsuccessful venture.
-

45. Identify the odd sentence from the following :

- (1) We must eat to live but we should not live to eat.
(2) Govern your passions or they will govern you.
(3) There was one philosophere who chose to live in a tub.
(4) The philosophere knew the rules and knew the regulations.
-

46. Choose the appropriate relative pronoun to fill in the gap in the following statement :

"The man _____ drives the yellow car, hit a lamp post yesterday."

- (1) whose   (2) who   (3) which   (4) whom
-

47. Rearrange the words to make a correct sentence.

A very sick man he was that day.

- (1) That day, a very sick man he was.
(2) A very sick man he was that day.
(3) A very sick man that day he was.
(4) That day, he was a very sick man.
-

48. Give Antonym :

Acquiscence

Possible Answers :

- (1) Dissension   (2) Acceptance   (3) Assert   (4) Denial
-

49. Select the correct plural form of "Thief".

- (1) Thiefs   (2) Thiefes   (3) Thievs   (4) Thieves
-

57. Fill the blank in the following sentence choosing the correct verb from those given below :

"He has been working _____ several years to compile a dictionary."

- (1) off and on (2) on and off
(3) in good part (4) to take exception to
-

58. "The leisure pursuits of a young man out a congenial occupational area for him".

Select the correct opposite meaning of congenial.

- (1) Insuitable (2) Dissuitable (3) Unsuitable (4) Resuitable
-

59. Mr. Bhagwat is not at home. He _____ to visit his relatives.

Possible Answers :

- (1) had gone (2) went (3) has gone (4) gone
-

60. Identify the clause structure in terms of Predicate (P), Subject (S), Direct Object (O_d), Indirect Object (O_i), Complement (C) and Adverbial (A) of the following sentence :

"No doubt they will tell us the same old story tomorrow."

- (1) A S P O_d O_i A (2) A S P O_i O_d A
(3) O S P C O A (4) C S P A O A
-

61. Find out the correct sentence of Future Perfect Continuous Tense.

- (1) By Christmas, I shall have been working in this office for ten years.
(2) I shall have read seven plays of Shaw.
(3) Will you be coming again, tomorrow ?
(4) You will have noticed from my lecture how complicated this UPSC Examination is.
-

62. There is a word spelt in four different ways. Out of them only one is correct. Which one is correct ?

- (1) colloquialism (2) coloquialism (3) colloqualism (4) colloqialism
-

63. Fill in the blanks with correct alternative given in the brackets.

The Sun _____ in the east.

Possible Answers :

- (1) rises (2) rose (3) in rising (4) rise
-

64. Today children watch TV instead of reading books.

(State the tense used. What does it express ?)

Possible Answers :

- (1) The simple present tense is used expressing present action that extends into the past and the future.
- (2) It indicates the habitual past tense.
- (3) The perfect present tense is used.
- (4) The simple continuous tense is used for expressing the present condition.

65. Complete the following sentence by choosing the correct preposition.

"Democratic India had to cope _____ a whole new set of problem".

- (1) with   (2) off   (3) for   (4) to

Questions 66 to 70 : Read the following passage and answer the questions given below :

Long ago there was a King of Britain whose name was Lear. He was over eighty years of age. So, old and worn with cares of his kingdom, he decided that the time had come to give up his crown and his possessions and spend his few remaining years in peace.

But King Lear had no son to succeed him; he had only three daughters. The eldest of these was Goneril, wife of the Duke of Albany; the second was named Regan who was married to the Duke of Cornwall; and the youngest and most beautiful, Cordelia was still unmarried. The aged king determined to divide his kingdom among his three daughters; so he called them together to tell them of his purpose, saying that he would give the largest share to the one that loved him most.

Goneril, a selfish cold-hearted woman, pretended that she loved him more than her eye-sight, grace, health, beauty, honour - more than life itself. Regan, who was like her elder sister in character, protested that even the extravagant declaration of Goneril's love for her father was not strong enough for her. All her joy, she said, was in finding favour with her father.

Carried away by the loving words of these false, selfish women, the old king gave each a third of his kingdom; but when the kind-hearted Cordelia, who did truly love her father, would not exaggerate the terms of her love beyond those which a dutiful daughter should employ, Lear was enraged at her and gave her nothing, dividing her share of his kingdom between her two sisters.

66. The passage has an expression containing a word which means 'deprived of self-control'. Identify the correct one.

- (1) protested   (2) determined   (3) enraged   (4) exaggerate

67. Why does King Lear decide to give up his Crown and Possessions ?
- (1) He wanted to give his kingdom to his elder daughter Goneril.
  - (2) He wanted Cordelia as his successor.
  - (3) He wanted to give his kingdom to his second daughter Regan.
  - (4) He became old and worn with cares of his kingdom.

68. What does mean by 'Worn with Cares' ?
- (1) Very unhappy with cares
  - (2) Very pathetic with cares
  - (3) Very happy with cares
  - (4) Very tired with cares

69. Why was King Lear angry with Cordelia ?
- (1) Because she was false and selfish.
  - (2) Because she was frank and honest.
  - (3) Because she was disrespectful and disobedient.
  - (4) Because she was selfish like her sisters.

70. Select out of the following one adjective as suit the character of King Lear :
- (1) wise
  - (2) modest
  - (3) foolish
  - (4) kind

71. सध्या देशाच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्रापैकी _____ टक्के जमीन जंगलानी व्याप्त आहे.
- (1) 18.39
  - (2) 20.50
  - (3) 15
  - (4) 19.39

At present the forest cover in India is _____ percent of the geographical area of the country.

- (1) 18.39
- (2) 20.50
- (3) 15
- (4) 19.39

72. 2007 चा महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार कोणाला देण्यात आला ?

- (1) बाबा आमटे
- (2) दादासाहेब पाटील
- (3) वसंत नाईक
- (4) गुरुनाथ नाईकवाडे

Who has been awarded the 2007 Maharashtra Bhushan Purskar ?

- (1) Baba Amte
- (2) Dadasaheb Patil
- (3) Wasant Naik
- (4) Gurunath Naikewade

73. दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये जास्त प्राधान्य _____ ला देण्यात आले होते.

- (1) कृषि
- (2) कारखानदारी (उद्योगधंदे)
- (3) संरक्षण
- (4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही

In Second Five Year Plan, more attention was paid to :

- (1) Agriculture
- (2) Industry
- (3) Defence
- (4) None of above

74. लखीना पॅटर्न खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे?

(1) प्रशासकीय सुधारणा	(2) शैक्षणिक सुधारणा
(3) पाणी वाटप	(4) प्रादेशिक असमतोल

Lakhina pattern is associated with :

(1) Administrative Development	(2) Educational Reform
(3) Distribution of Water	(4) Regional Imbalance

75. हरीतक्रांतीचा फायदा _____ या थरातील लोकांना प्रत्यक्षपणे झाला नाही.

(1) गरीब शेतकरी	(2) मोठे शेतकरी
(3) उद्योगपती	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही.

_____ have not directly benefited from green revolution.

(1) Poor peasant	(2) Big farmers
(3) Industrialist	(4) None of the above

76. _____ हे कार्य इ-कॉमर्स अंतर्गत व्यापार चक्राद्वारे होत नाही.

(1) विक्रीपूर्व	(2) कार्यवाही	(3) हमी	(4) विक्रीपश्चात सेवा

_____ activities which are not supported by Trade cycles in E-commerce are :

(1) Pre sale	(2) Execution	(3) Warranty	(4) After sale

77. दादोबा पांडुरंग व दुर्गाराम मंछाराम यांनी 22 जून 1844 रोजी सुरत येथे _____ या संस्थेची स्थापना केली.

(1) परमहंस सभा	(2) सार्वजनिक सभा
(3) मानवधर्म सभा	(4) राष्ट्रीय सभा

Dadoba Pandurang and Durgaram Mancharam established _____ on 22nd June 1844 at Surat.

(1) Paramhansa Sabha	(2) Sarvajanic Sabha
(3) Manavdharma Sabha	(4) Rashtriya Sabha

78. महाराष्ट्र जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती अधिनियम 1961 कोणत्या समितीच्या शिफारशीवर आधारलेले आहेत?

(1) बलवंतराय मेहता समिती	(2) वसंतराव नाईक समिती
(3) न्या. बोंगिरवार समिती	(4) या पैकी कोणताच पर्याय योग्य वाटत नाही

On whose recommendations the Maharashtra Zilla Parishad and Panchayat Samiti Act of 1961 was based ?

(1) Balavantrai Mehta Samiti	(2) Vasant Rao Naik Samiti
(3) Justice Bongirwar Samiti	(4) None of the above

79. 1882 पर्यंत देशात एकूण _____ महाविद्यालये स्थापन झाली होती.

- (1) 59 (2) 66 (3) 72 (4) 81

By the end of 1882 the total number of colleges established in country was _____.

- (1) 59 (2) 66 (3) 72 (4) 81

80. भारतीय राज्य घटना समितीचे घटनात्मक सल्लागार कोण होते ?

- (1) डॉ. बी.एन. राव (2) डॉ. बी.आर. आंबेडकर
(3) एम.सी. सेटलवाड (4) के.एम. मुन्शी

Who among the following was the constitutional adviser to the Constituent Assembly of India ?

- (1) Dr. B.N. Rao (2) Dr. B.R. Ambedkar
(3) M.C. Setalvad (4) K.M. Munshi

81. 'जांभीमृदा' महाराष्ट्राच्या _____ जिल्ह्यात आढळते.

- (1) बीड (2) रत्नागिरी (3) जळगांव (4) अमरावती

Laterite soil is found in _____ district of Maharashtra.

- (1) Bid (2) Ratnagiri (3) Jalgaon (4) Amravati

82. _____ यांनी विधवा विवाहोत्तेजक मंडळाची स्थापना केली.

- (1) गोपाळ हरी देशमुख (2) विष्णूबुवा शास्त्री
(3) महात्मा ज्योतीबा फुले (4) न्या. महादेव गोविंद रानडे

_____ established the organisation for encouraging the rewedding of widowed women.

- (1) Gopal Hari Deshmukh (2) Vishnubuwa Shastri
(3) Mahatma Jyotiba Phule (4) Justice Mahadev Govind Ranade

83. संगणकाचा उपयोग कोणत्या क्षेत्रात होतो ?

- (1) औद्योगिक क्षेत्रात (2) कृषि क्षेत्रात
(3) प्रत्येक क्षेत्रात (4) या पैकी कोणताही पर्याय योग्य वाटत नाही.

In which field computer is useful ?

- (1) Industry (2) Agriculture
(3) Every field (4) None of the above

84. कोंकण रेल्वे मुंबईपासून मंगलोरपर्यंत 843 कि.मी. लांबीची असून महाराष्ट्रातील या रेल्वेची लांबी किती किलोमीटर आहे ?

- (1) 420 कि.मी. (2) 387 कि.मी. (3) 382 कि.मी. (4) 390 कि.मी.

The length of the Konkan Railway from Mumbai to Mangalore is 843 kms. But what is the length of the Konkan Railway in the State of Maharashtra ?

- (1) 420 kms. (2) 387 kms. (3) 382 kms. (4) 390 kms.

85. _____ या वर्षापासून भारतात दरवर्षी वनमहोत्सव साजरा करण्यात येतो.

- (1) 1950 (2) 1960 (3) 1970 (4) 1975

Van-mahotsav is celebrated in India since the year _____ .

- (1) 1950 (2) 1960 (3) 1970 (4) 1975

86. महात्मा ज्योतीबा फुले यांना प्रभावीत करणारे 'पुस्तक' कोणते ?

- (1) राईट ऑफ मॅन - थॉमस पेन
 (2) दास कॅपिटल - मार्क्स
 (3) सामाजिक करार - रुसो
 (4) सुखदायक प्रकरणी निबंध - विष्णुबुवा ब्रम्हचारी

Name the Book which Inspired Mahatma Jyotiba Phule :

- (1) Rights of man - Thomas Paine
 (2) Das Kapital - Marx
 (3) Social Contract - Rousseau
 (4) Sukhadayak Prakarni Nibandh - Vishnubuwa Bramha Chari

87. खालीलपैकी कोणत्या राज्याच्या धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वाची अंमलबजावणी झाली नाही ?

- (1) नागरीकांकरीता समान नागरी कायदा
 (2) कार्यकारी मंडळापासून न्यायमंडळ अलग करणे
 (3) आंतरराष्ट्रीय शांतता व सुरक्षा यांचे संवर्धन करणे
 (4) ग्रामपंचायतीची स्थापना करणे

Which of the following Directive Principles of State Policy has not been implemented so far ?

- (1) Uniform civil code for the citizens.
 (2) Separation of Judiciary from the Executive.
 (3) Promotion of International peace and security.
 (4) Organisation of Village Panchayats.

88. 'पंचशील' तत्वांची घोषणा _____ यांनी केली.

- (1) महात्मा गांधी (2) पंडीत नेहरु
(3) विनोबा भावे (4) इंदिरा गांधी

_____ proclaimed the principles of 'Panchshil'.

- (1) Mahatma Gandhi (2) Pandit Nehru
(3) Vinoba Bhave (4) Indira Gandhi

89. भारतातील _____ हे पहिले वृत्तपत्र होते.

- (1) बेंगल गॅझेट (2) बॉम्बे हेरॉल्ड
(3) इंडिया गॅझेट (4) कलकत्ता गॅझेट

_____ was the first newspaper in India.

- (1) Bengal Gazette (2) Bombay Herald
(3) India Gazette (4) Calcutta Gazette

90. खालीलपैकी कोणाची भारतीय राष्ट्रपतीकडून नेमणूक केली जात नाही ?

- (1) लोकसभेचा सभापती
(2) भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयातील मुख्य न्यायाधिश
(3) लष्कर प्रमुख
(4) केंद्र शासनाच्या निवडणूक आयोगाचे प्रमुख

Which of the following appointments is not made by the President of India ?

- (1) Speaker of the Lok Sabha
(2) Chief Justice of India
(3) Chief of the Army
(4) Chief of the Election Commission of the Union Government.

91. महाराष्ट्र राज्याने रोजगार हमी योजना पहिल्यांदा _____ या वर्षी लागू केली.

- (1) 1970 - 71 (2) 1972 - 73 (3) 1971 - 72 (4) 1961 - 62

Government of Maharashtra first introduced employment guarantee scheme in the year _____.

- (1) 1970 - 71 (2) 1972 - 73 (3) 1971 - 72 (4) 1961 - 62

92. दर 1000 पुरुषांमागे असणारे स्त्रियांचे प्रमाण 2001च्या जनगणनेनुसार _____ या राज्यात सर्वात कमी आहे.

- (1) हरीयाणा (2) पंजाब (3) दिल्ली (4) राजस्थान

The sex ratio of females per 1000 males as per 2001 census is the lowest in the State of _____.

- (1) Haryana (2) Punjab (3) Delhi (4) Rajasthan

93. भारतात राष्ट्रीय पातळीवर पंचायत राज स्थापन करण्यासाठी कोणती समिती स्थापन करण्यात आली होती ?

(1) अशोक मेहता	(2) वसंतराव नाईक
(3) न्या. बोंगिरवार	(4) बलवंतराय मेहता

Name the committee which established Panchayat Raj on Indian National level ?

(1) Ashok Mehta	(2) Vasant Rao Naik
(3) Justice Bongirwar	(4) Balavantrao Mehta

94. पंचायत समितीचा प्रशासकीय प्रमुख कोण असतो ?

(1) गट विकास अधिकारी (बी.डी.ओ.)
(2) सभापती
(3) तहसीलदार
(4) ग्रामसेवक

Who is the administrative head of Panchayat Samiti ?

(1) Block Development Officer (B.D.O.)
(2) Sabha Pati
(3) Tahasildar
(4) Gram Sevak

95. रॉयल कमिशनने आपला शेतीवरील अहवाल _____ वर्षामध्ये सादर केला.

(1) 1905	(2) 1929	(3) 1928	(4) 1935

Royal Commission on Agriculture submitted its report in the year _____ .

(1) 1905	(2) 1929	(3) 1928	(4) 1935

96. वातावरणात _____ टक्के कार्बनडाइऑक्साईड वायू आढळतो.

(1) 20.94	(2) 0.93	(3) 0.02	(4) 0.03

Atmosphere consist of _____ per cent carbondioxide.

(1) 20.94	(2) 0.93	(3) 0.02	(4) 0.03

97. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक लेखा अहवाल कोणाकडे सादर करतात ?

(1) भारताचे राष्ट्रपती	(2) अर्थ मंत्री
(3) संसद	(4) अर्थ आयोग

To whom the Controller and Auditor General of India submit his audit report ?

(1) To the President of India	(2) To the Finance Minister
(3) To the Parliament	(4) To the Finance Commission

98. मॉड्यूलेशन आणि डिमॉड्यूलेशन या _____ प्रक्रिया आहेत.

- (1) OSI (2) नोड
(3) मोडेम (4) कनेक्शन डिव्हाईस

Modulation and demodulation are the process of a _____ .

- (1) OSI (2) node
(3) modem (4) connection device

99. सन 1988 च्या राष्ट्रीय वनधोरणानुसार, एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या किमान _____ टक्के क्षेत्र वनाखाली असले पाहिजे.

- (1) 11 (2) 21 (3) 23 (4) 33

According to 1988 National Forest Policy, forest cover of the country should not be less than _____ % of the total geographical area.

- (1) 11 (2) 21 (3) 23 (4) 33

100. हुंडाग्रस्त स्त्रियांच्या पुनर्वसनाच्या दृष्टीने महाराष्ट्र शासनाने _____ सुरु केली आहे.

- (1) माहेर योजना (2) कामधेनु योजना
(3) अन्नपूर्णा योजना (4) दत्तक योजना

The Government of Maharashtra has launched _____ for the rehabilitation of dowry affected women.

- (1) Maher Yojna (2) Kamdhenu Yojna
(3) Annapurna Yojna (4) Dattak Yojna

101. सन 2001-02 या वर्षामध्ये देशाच्या एकूण उत्पन्नामध्ये कृषिपासून मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाण _____ होते.

- (1) 30 टक्के (2) 50 टक्के (3) 60 टक्के (4) 24 टक्के

In the year 2001-02 the contribution of Agriculture towards National Income was _____ .

- (1) 30 per cent (2) 50 per cent (3) 60 per cent (4) 24 per cent

102. शेतकऱ्यांना नवे विचार देण्यासाठी सुरु करण्यात आलेल्या "महाराष्ट्र केसरी" या वृत्तपत्राचे जनक _____ .

- (1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (2) राजर्षी शाहू महाराज
(3) पंजाबराव देशमुख (4) केशवराव जेधे

_____ is regarded as the founding father of the newspaper "Maharashtra Kesari" which was aimed at giving new thoughts to farmers.

- (1) Dr. Babasaheb Ambedkar (2) Rajarshi Shahu Maharaj
(3) Panjabrao Deshmukh (4) Keshavrao Jedhe

103. "My American Journey" हे गाजलेले आत्मचरित्र कोणाचे आहे ?

(1) जनरल कॉलीन पॉवेल	(2) नानी पालखीवाला
(3) पॅट बार्कर	(4) हेन्री किसिंगर

Whose Famous biography is the book "My American Journey" ?

(1) Gen. Collin Paul	(2) Nani Palkhiwala
(3) Pat Barker	(4) Henry Kisinger

104. महाराष्ट्रातील कोणता जिल्हा क्षेत्रफळाच्या दृष्टीने मोठा आहे ?

(1) अहमदनगर	(2) पुणे	(3) बीड	(4) लातूर

Which is the largest district of Maharashtra in area ?

(1) Ahmednagar	(2) Pune	(3) Bid	(4) Latur

105. बाराव्या अर्थ आयोगाचे अध्यक्ष कोण आहेत ?

(1) सी. रंगराजन	(2) प्रा. ए.एम. खुस्त्रो
(3) के.सी. पंत	(4) एन.के.पी. साळवे

Who is the President of XIIth Finance Commission ?

(1) C. Rangarajan	(2) A.M. Khusrao
(3) K.C. Pant	(4) N.K.P. Salve

106. पंचायत समिती आपले अंदाज पत्रक कोणाकडे सादर करते ?

(1) जिल्हा परिषद	(2) राज्य शासन
(3) जिल्हाधिकारी	(4) विभागीय आयुक्त

To whom does the Panchayat Samitees send their budget ?

(1) Zilla Parishad	(2) State Government
(3) Collector	(4) Divisional Commissioner

107. _____ या ठिकाणी वन संशोधन केंद्र आहे.

(1) भोपाळ	(2) देहराडून	(3) सूरत	(4) मुंबई

Forest Research Center is located at _____ .

(1) Bhopal	(2) Dehradun	(3) Surat	(4) Mumbai

108. महाराष्ट्र राज्यात _____ विधानसभा मतदार संघ आहेत.

- (1) 277 (2) 288 (3) 295 (4) 388

The number of assembly constituencies in Maharashtra State are _____ .

- (1) 277 (2) 288 (3) 295 (4) 388

109. वस्तु आणि सेवा यांची इंटरनेटवरील खरेदी विक्री करणे याला _____ असे म्हणतात.

- (1) पारंपारिक व्यापार (2) मार्केटिंग
(3) इ-मार्केट (4) इ-कॉमर्स

_____ means buying and selling of products and services over the internet.

- (1) Traditional commerce (2) Marketing
(3) E-market (4) E-commerce

110. सन 2001-02 च्या तिसऱ्या सर्वेक्षणानुसार लघु उद्योगांची संख्या 105.2 लक्ष एवढी असून त्यापैकी _____ टक्के लघुउद्योग नोंदणी केलेले होते.

- (1) 13 (2) 16 (3) 19 (4) 23

As per third survey, there were 105.2 lakhs SSI units in 2001-02, out of which registered SSI units were _____ per cent.

- (1) 13 (2) 16 (3) 19 (4) 23

111. एखाद्या गावात त्या गावातील किमान _____ व्यक्ती, प्राथमिक कृषी पत पुरवठा संस्था सुरु करू शकतात.

- (1) दहा (2) नऊ (3) आठ (4) सात

In a village a Primary Agricultural Credit Society may be started with atleast _____ persons of the same village.

- (1) 10 (Ten) (2) 9 (Nine) (3) 8 (Eight) (4) 7 (Seven)

112. टिहरी जलविद्युत प्रकल्प भारतातील _____ राज्यात आहे.

- (1) आसाम (2) प. बंगाल (3) केरळ (4) उत्तर प्रदेश

Tehari hydel power project is located in _____ State of India.

- (1) Assam (2) W. Bengal (3) Kerala (4) Uttar Pradesh

113. 'जागतिक ऋतूविज्ञान' ही संघटना कोणत्या उद्देशाने निर्माण करण्यात आली ?

- (1) शिक्षण, विज्ञान व संस्कृतीच्या माध्यमाने आंतरराष्ट्रीय शांतता व सुरक्षितता निर्माण करणे.
- (2) निर्वासितांच्या विविध समस्यांवर विचार करणे.
- (3) जागतिक हवामानाविषयी माहिती प्राप्त करणे.
- (4) राष्ट्रा-राष्ट्रात आर्थिक सहकार्य निर्माण करणे.

'World Meteorological Organisation' is established for the purpose of :

- (1) To establish International peace and security by means of Education, Science and Culture.
- (2) To consider problems of refugees.
- (3) To know about world climate.
- (4) To establish Financial Cooperation among countries

114. 1986 चा ग्राहक संरक्षण कायदा (Consumer Protection Act) हा भारतीय अर्थव्यवस्थेतील _____ क्षेत्रात लागू होतो.

- (1) खाजगी, सार्वजनिक व सहकार क्षेत्र
- (2) खाजगी क्षेत्र
- (3) खाजगी व सार्वजनिक क्षेत्र
- (4) सार्वजनिक क्षेत्र

Consumer Protection Act of 1986 is applicable to following sector of Indian economy :

- (1) Private, Public and Cooperative sector
- (2) Private sector
- (3) Private and Public sector
- (4) Public sector

115. _____ म्हणजे एका वर्षात सर्व व्यक्तींना किंवा घरमालकांना मिळालेल्या उत्पन्नाची बेरीज होय.

(1) राष्ट्रीय उत्पन्न	(2) वैयक्तिक उत्पन्न
(3) विनियोग उत्पन्न	(4) खरे (सत्य) उत्पन्न

_____ is the sum of all incomes actually received by all individuals or households during a given year.

(1) National income	(2) Personal income
(3) Disposable income	(4) Real income

116. सन 1981 ते 2001 या कालावधीत भारताची _____ लोकसंख्या ही 159 लाखावरून 285 लाखापर्यंत म्हणजेच जवळ-जवळ दुपटीने वाढली.

- (1) ग्रामीण (2) शहरी (3) निमशहरी (4) एकूण

During 1981 to 2001, India's _____ population has almost doubled from 159 millions to 285 millions.

- (1) Rural (2) Urban (3) Semi urban (4) Total

117. भूदान व ग्रामदान चळवळ विनोबा भावे यांनी सन _____ मध्ये सुरु केली.

- (1) 1952 (2) 1951 (3) 1948 (4) 1950

Vinoba Bhave launched Bhoodan and Gramdan movements in the year _____ .

- (1) 1952 (2) 1951 (3) 1948 (4) 1950

118. भारत हा जगामध्ये मत्स्य उत्पादनात _____ तर भूजलाशयीन मत्स्य उत्पादनात _____ आहे.

- (1) तिसरा, दुसरा (2) पाचवा, चौथा (3) पहिला, दुसरा (4) दुसरा, तिसरा

India is the _____ largest producer of fish in the World and _____ largest in inland fisheries.

- (1) Third, Second (2) Fifth, Fourth (3) First, Second (4) Second, Third

119. _____ कॉमर्स मध्ये व्यक्ती दुसऱ्या व्यक्तीला कधीही न भेटता-बघता वस्तू किंवा सेवा विकू शकतात.

- (1) बी ते बी (B to B) (2) बी ते सी (B to C)
(3) सी ते सी (C to C) (4) आय ते आय (I to I)

In _____ commerce individuals typically sell goods and services to other individuals without ever meeting face to face.

- (1) B to B (2) B to C
(3) C to C (4) I to I

120. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधिश कोण आहेत ?

- (1) न्या. के.जी. बालकृष्णन् (2) न्या. अजीत भरीहोक
(3) न्या. वाय.के. सभरवाल (4) न्या. ए.एन. खरे

Who is the Chief Justice of the Supreme Court of India ?

- (1) Justice K.G. Balkrishnan (2) Justice Ajit Bharihok
(3) Justice Y.K. Sabarwal (4) Justice A.N. Khare

121. राजर्षी छत्रपती शाहू महाराजानंतर सत्यशोधक समाजाचे काम कोणी वाढविले ?

(1) मुकुंदराव पाटील	(2) यशवंतराव चव्हाण
(3) बाळासाहेब देसाई	(4) डॉ. हेडगेवार

Who continued the progress of Satya Shodhak Samaj after Chhatrapati Shahu ?

(1) Mukundrao Patil	(2) Yashavantrao Chavhan
(3) Balasaheb Desai	(4) Dr. Hedgewar

122. आयकर हा _____ कर आहे.

(1) प्रत्यक्ष	(2) अप्रत्यक्ष	(3) कापीरेट	(4) मालमत्ता

Income tax is a _____ .

(1) Direct tax	(2) Indirect tax	(3) Corporate tax	(4) Wealth tax

123. अन्नधान्य उत्पादनाच्या क्षमतेत वाढ करण्यासाठी भारतात _____ यांच्या मार्गदर्शनाखाली व नियोजनाखाली हरित क्रांतीची सुरुवात करण्यात आली.

(1) डॉ. स्वामीनाथन	(2) डॉ. व्ही.के.आर.व्ही. राव
(3) डॉ. त्यागी	(4) डॉ. एम.के. राव

Under the guidance and planning of _____, green revolution programme in India was started.

(1) Dr. Swaminathan	(2) Dr. V.K.R.V. Rao
(3) Dr. Tyagi	(4) Dr. M.K. Rao

124. खालीलपैकी कोणती वेबसाईट कृषी विषयक माहिती पुरविते.

(1) http://icar.naarm.ernet.in	(2) http://yahoo.co.in
(3) http://hotmail.com	(4) http://rediffmail.com

Following website provides information related to agriculture.

(1) http://icar.naarm.ernet.in	(2) http://yahoo.co.in
(3) http://hotmail.com	(4) http://rediffmail.com

125. एन.एस.एस.ओ. (1999-2000) च्या अहवालानुसार, एकूण रोजगारीपैकी संघटित क्षेत्रातील एकूण रोजगार हा फक्त _____ टक्के आहे.

(1) 4.3	(2) 7.1	(3) 9.3	(4) 10.3

According to NSSO (1999-2000) of the total employment, organised sector in the country was contributing _____ per cent of employment.

(1) 4.3	(2) 7.1	(3) 9.3	(4) 10.3

126. देशातील लोकांच्या राहणीमानाचा दर्जा _____ वरून ठरतो.

- (1) राष्ट्रीय उत्पन्ना (2) दरडोई उत्पन्ना
(3) गरीबी (4) बेकारी

Standard of living of countrymen depends on _____ .

- (1) National Income (2) Per Capita Income
(3) Poverty (4) Unemployment

127. _____ हे पश्चिम महाराष्ट्रातील एकमेव राष्ट्रीय उद्यान आहे.

- (1) वासोटा (2) पाल-यावल (3) राधानगरी (4) बोरिवली

_____ is the only National Park in Western Maharashtra.

- (1) Vasota (2) Pal-Yawal (3) Radhanagari (4) Boriwali

128. जगातील माहिती तंत्रज्ञानाच्या एकूण 1200 बिलियन डॉलरच्या व्यवहारात भारताचा वाटा फक्त _____ टक्के एवढा आहे.

- (1) 1 (2) 2 (3) 4 (4) 8

In the total global IT market of \$ 1200 bn India's share is only _____ per cent.

- (1) 1 (2) 2 (3) 4 (4) 8

129. OEEC या संघटनेचे नाव 30.9.1961 रोजी बदलून _____ असे ठेवण्यात आले.

- (1) यू.एन.सी.टी.ए.डी. (2) टी.आर.आर.बी. (3) ओ.इ.सी.डी. (4) एस.ए.एफ.टी.ए.

OEEC is renamed as _____ on 30.9.1961.

- (1) UNCTAD (2) TRRB (3) OECD (4) SAFTA

130. _____ जंगले भारतात सरासरी 200 से.मी. किंवा त्यापेक्षा अधिक पाऊस पडतो अशा भागात आहेत.

- (1) सदाहरित (2) पानझडी (3) पर्वतीय (4) शुष्क

_____ types of forest found in these areas where rainfall is above 200 cms.

- (1) Evergreen (2) Deciduous (3) Tidal (4) Dry

131. भारतामध्ये जवळ जवळ 70 टक्के शेतकऱ्यांची जमीन _____ हेक्टरपेक्षा कमी आहे.

- (1) 5 (2) 2 (3) 4 (4) 1

In India about 70 per cent of farmers have less than _____ hectares of land.

- (1) 5 (2) 2 (3) 4 (4) 1

132. पंचायत राज व्यवस्थेला कोणत्या घटनादुरुस्तीने घटनात्मक दर्जा देण्यात आला ?

(1) 73 वी घटनादुरुस्ती	(2) 72 वी घटनादुरुस्ती
(3) 74 वी घटनादुरुस्ती	(4) 75 वी घटनादुरुस्ती

Panchayati Raj has received constitutional status by the Constitutional Amendment Act :

(1) 73 rd Amendment	(2) 72 nd Amendment
(3) 74 th Amendment	(4) 75 th Amendment

133. ज्या अर्थव्यवस्थेत खाजगी व सरकारी उद्योग सह अस्तित्वात असतात त्या अर्थव्यवस्थेला _____ असे म्हणतात.

(1) भांडवलशाही अर्थव्यवस्था	(2) दुहेरी अर्थव्यवस्था
(3) समिश्र अर्थव्यवस्था	(4) समाजवादी अर्थव्यवस्था

The economy in which private and public enterprises co-exist is termed as _____ .

(1) capitalism	(2) dual economy
(3) mixed economy	(4) socialism economy

134. बंगालच्या अमृत बझार पत्रिकेने महाराष्ट्रातील _____ या क्रांतीकारकाचा 'देशप्रेमाने ओथंबलेला व हिमालयासारखा उत्तुंग महापुरुष' अशा शब्दात गौरव केला आहे.

(1) वासुदेव बळवंत फडके	(2) स्वातंत्र्यवीर सावरकर
(3) दामोदर चाफेकर	(4) बाबाराव सावरकर

The name of the revolutionary from Maharashtra was _____ , who was felicitated as "the supreme sage brimmed with patriotism and lofty status like the Himalay", as, by the Amrit Bazar Patrika of Bengal.

(1) Vasudev Balvant Phadake	(2) Swatantrayaveer Savarkar
(3) Damoder Chafekar	(4) Babarao Savarkar

135. पहिले महिला साहित्य संमेलन कोणत्या जिल्ह्यात आयोजित करण्यात आले होते ?

(1) सोलापूर	(2) रायगड	(3) ठाणे	(4) सिंधुदूर्ग

First Women literature conference was arranged in the following district ?

(1) Solapur	(2) Raigad	(3) Thane	(4) Sindhudurg

136. स्प्रिंकलर सिंचन पद्धतीच्या वापरामुळे _____ टक्के पाण्याची बचत होते.

(1) 15 ते 25	(2) 25 ते 30	(3) 30 ते 35	(4) 35 ते 40

Use of sprinkler irrigation can bring down about _____ percent of saving in water use.

(1) 15 - 25	(2) 25 - 30	(3) 30 - 35	(4) 35 - 40

137. सन _____ साली अंमलात आलेला प्रदूषण (संरक्षण) कायदा हा प्रदूषण नियंत्रणासाठी महत्वाचा कायदा मानला जातो.

- (1) 1984 (2) 1986 (3) 1990 (4) 1995

Environment (protection) Act passed in the year _____ is the key legislation governing environment management in India.

- (1) 1984 (2) 1986 (3) 1990 (4) 1995

138. महाराष्ट्र शासनाकडून दिल्या जाणाऱ्या स्वर सम्राज्ञी लता मंगेशकर पुरस्काराच्या 2006 च्या मानकरी कोण आहेत ?

- (1) जयमाला शिलेदार (2) जयश्री गडकर
(3) आशा काळे (4) आशा भोसले

Who is the conferred Swar Samradhi Lata Mangeshkar award in the year 2006 given by Maharashtra Government from the following ?

- (1) Jayamala Sheledar (2) Jayshree Gadkar
(3) Asha Kale (4) Asha Bhosale

139. पूरक किंवा आनुषंगिक विपणन व वितरण कार्यात खालील कार्य समाविष्ट होत नाही.

- (1) श्रेणीकरण (2) प्रमाणीकरण (3) अर्थपुरवठा (4) संग्रहण

_____ is not a part of facilliating marketing functions.

- (1) Grading (2) Standardization (3) Finance (4) Storage

140. रघुनाथ धोंडो कर्वे कशासाठी आयुष्यभर झगडले ?

- (1) स्त्री शिक्षण (2) लैंगिक शिक्षण
(3) समाज स्वास्थ्य (4) लोकसंख्या नियमन

What for R.D. Karve fought through out his life ?

- (1) Women Education (2) Mere Sex Education
(3) Social Health (4) Population Control

141. राम मंदीर प्रवेशाचा सत्याग्रह _____ येथे घडून आला.

- (1) नासिक (2) पुणे (3) महाड (4) नागपूर

The satyagrah of entering in the Ram Temple was brought about at _____ .

- (1) Nasik (2) Pune (3) Mahad (4) Nagpur

142. पूर्ण रोजगाराच्या व्याख्येतून _____ लोकांना वगळण्यात येते.

(1) स्वेच्छेने बेकारी स्वीकारलेले लोक	(2) लहान मुले
(3) वृद्ध व अति गरीब व्यक्ती	(4) वरील सर्व

Which of the following are not considered while computing full employment ?

(1) Wilful unemployed	(2) Children
(3) Old and very poor persons	(4) All of the above

143. 'बॉम्बे हाय' हे _____ आहे.

(1) मुंबई जवळील सह्याद्रीचे शिखर.
(2) मुंबईतील सर्वात उंच इमारत.
(3) अरबी समुद्रातील नैसर्गिक वायु व खनिज तेलाचे साठे असलेले ठिकाण.
(4) चहाचा एक प्रकार.

The 'Bombay High' is _____ .

(1) A peak of Sahyadri near Bombay.
(2) Highest building in Bombay.
(3) The place of Natural Gas and Mineral Oil reservoirs in Arabian Sea.
(4) A type of Tea.

144. खालील कोणता भाग भारतीय राज्यघटनेच्या उद्देशपत्रिकेत नाही ?

(1) संघराज्य	(2) धर्मनिरपेक्षता
(3) समाजवाद	(4) लोकशाही गणराज्य

Which of the following is not a part of the preamble to the Indian Constitution ?

(1) Federalism	(2) Secularism
(3) Socialism	(4) Democratic Republic

145. कोणत्या जिल्ह्याची निर्मिती 1 मे 1999 रोजी झाली.

(1) नंदूरबार	(2) लातूर	(3) हिंगोली	(4) जालना

Which district has been formed on 1st May 1999 ?

(1) Nandurbar	(2) Latur	(3) Hingoli	(4) Jalna

146. सन 2001 च्या जनगणनेनुसार भारताचे जागतिक लोकसंख्येबरोबरचे प्रमाण _____ होते.

- (1) 20.7 टक्के (2) 14.7 टक्के (3) 16.7 टक्के (4) 13.6 टक्के

As per census of 2001, India's population was _____ per cent of World's population.

- (1) 20.7 per cent (2) 14.7 per cent (3) 16.7 per cent (4) 13.6 per cent

147. अलिप्ततावादी चळवळीचे (NAM) आद्य प्रणेते कोणाला मानले जाते ?

- (1) जवाहरलाल नेहरु (2) गमाल नासर
(3) सुकार्णो (4) मार्शल टिटो

Who is regarded as the pioneer of Non-Alignment Movement (NAM) ?

- (1) Jawaharlal Nehru (2) Gamal Nasar
(3) Sukarno (4) Marshall Tito

148. अस्पृश्यता निवारणाचा ठराव 1917 च्या काँग्रेस मध्ये कोणाच्या प्रेरणेने झाला ?

- (1) महात्मा गांधी (2) लोकमान्य टिळक
(3) विठ्ठल रामजी शिंदे (4) बाबासाहेब आंबेडकर

The resolution of Caste eradication was passed in the 1917 Congress who inspired by :

- (1) M.K. Gandhi (2) B.G. Tilak
(3) V.R. Shinde (4) B.R. Ambedkar

149. _____ ही संज्ञा विस्तारलेल्या मोबाईल कम्यूनिकेशन डिव्हाईससाठी वापरली जाते.

- (1) आयटी (2) वायरलेस रिव्होल्यूशन
(3) पीडीए (4) रॅम

The term _____ refers to the widespread use of mobile communication devices.

- (1) IT (2) Wireless revolution
(3) PDA (4) RAM

150. 2001 साली शहरी भागातील लोकांचे एकूण लोकसंख्येशी असलेले प्रमाण _____ टक्के होते.

- (1) 27.8 (2) 25.7 (3) 23.3 (4) 19.9

Urban population reached the figure of _____ per cent in total population in the year 2001.

- (1) 27.8 (2) 25.7 (3) 23.3 (4) 19.9

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK